

Nem várható áttörés (Magyar Nemzet, 2001. július 27.)

Németh Zsolt is részt vesz a Bálványosi Szabadegyetemen

Lukács Csaba (Tusnádfürdő)

Az erdélyi magyar történelmi egyházak vezetőinek el kell gondolkodniuk azon, hogy utcára vigyék híveiket, tiltakozásul az egyházi ingatlanok visszaszolgáltatásának késlekedéséért - mondta Sógor Csaba RMDSZ-képviselő, református lelkész a Bálványosi Szabadegyetem tegnapi egyházi előadás-sorozatán. A szerdán a táborba érkező Németh Zsolt külügyi államtitkár szerint nem várható áttörés a státustörvény ügyében a két miniszterelnök szombati találkozásánál. Mint arról már beszámoltunk, holnap Marosvásárhelyen folytat megbeszélést a magyar és a román kormányfő. Orbán Viktor és Adrian Nastase tárgyalásainak középpontjában várhatóan a szomszédos országokban élő magyarokról szóló törvény lesz. A román miniszterelnök hetek óta élesen bírálja a státustörvényt. Hatalmas érdeklődés és még nagyobb vita mellett folytatódott tegnap a tizenkettedik Bálványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktábor, amelynek délelőtti programján az egyházi ingatlanok visszaszolgáltatásáról és az egyház társadalmi szerepvállalásáról volt szó. A történelmi magyar egyházak püspökei elítélték azt az RMDSZ-es törvényjavaslatot (ez különben a szervezeten belül is vitákat váltott ki), amely szerint az egyházi ingatlanok esetében a természetbeni visszaszolgáltatás helyett lehetségessé válna a pénzbeli kárpótlás is. Bár a hallgatóság soraiban ott ült Ovidiu Gant, a köztájékoztatási minisztérium kisebbségi ügyekkel foglalkozó helyettes államtitkára is, az újságírók kérésére sem reagált azokra a súlyos vádakra, amelyeket a magyar egyházvezetők és a román görög katolikus püspökség képviselői hoztak föl a román hatalomnak az egyházak jogos igényeihez való negatív viszonyulását elemelve. Tamás József római katolikus püspök szerint óriási az elvárás az egyházakkal szemben a rendszerváltás vesztesei körében, ám előbbiek az ingatlanok hiányában nagyon nehezen tudnak eleget tenni a feladatnak. Az erdélyi katolikusok - bár számtalanszor kérték - eddig csak öt ingatlant kaptak vissza az 1948-ban államosított ötszáznyolcvanból, s ezek esetében is csak egynél beszélhetünk tényleges birtokbavételről. Nicolae Anusca, a görög katolikus vallású románok püspökségének képviselőjében meglehetősen éles hangon bírálta az ortodox egyház érdekeit szolgáló román hatalmat, amely az ötvenes években több mint ezer év összébüntetést szabott ki a betiltott egyház papjaira, és a változások után is folytatja a vallási diszkriminációra épülő politikát. A vallási vezető úgy véli, a türelemnek is van határa, és Erdélynek nem hiányzik egy vallási háború az itt élő nyolcszázezer görög katolikkal. Tőkés László királyhágó-melléki református püspök szerint Romániában arra van politikai akarat, hogy ne adják vissza a kisebbségi egyházak jogos tulajdonát - miközben a magyar történelmi felekezetek több mint ezerháromszáz ingatlant kérnek vissza eredmény nélkül, az elmúlt tíz évben több mint ezer ortodox templom épült a térségben, többségében állami támogatással. Az időhúzás taktikájával Bukarest arra számít, hogy idővel nem lesz kinek visszaadni az ingatlanokat, így megoldódik a kérdés - mondta az RMDSZ tiszteletbeli elnöke. A vallási vezetők egyöntetűen sérelmezték azt az RMDSZ-es képviselőházi módosító javaslatot, amelynek értelmében egy korábbi, ám egyelőre még nem végrehajtott kormányrendelettel visszaadott tíz-tíz egyházi ingatlan között nem lehet jelenleg közösségi célokra használt épület és a természetbeni visszaszolgáltatás mellett lehetővé teszi a pénzbeli kárpótlást is - ők inkább a restitutio in integrum elvéhez ragaszkodnak. A javaslatok a politikai szervezet berkein belül is vitát váltottak ki, a püspökök pedig azt sérelmezték, hogy előzetesen nem konzultáltak velük, és utólag sem volt érdemi párbeszéd a kérdésben. A görög katolikus és a magyar egyházi vezetők szerint a pénzbeli kárpótlás csak a lerombolt és romos épületek esetében jöhet szóba, közös megegyezéssel kialakított méltányos összeggel.